

Bråk

Talet $\frac{3}{5}$ är exempel på ett *bråk*. De två tal som bildar bråket kallas *täljare* och *nämnare*.

Andel

En *andel* kan skrivas som ett bråk med *delen* i täljaren och *det hela* i nämnaren.

$$\text{andelen} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}}$$

Tre av de fem blommorna är gula.

Andelen gula blommor är tre femtedelar, $\frac{3}{5}$.

Andelen blommor som är röda är två femtedelar, $\frac{2}{5}$.

Bråkform och decimalform

Ett tal i *bråkform* kan även skrivas i *decimalform*. Här är några samband som är bra att kunna:

$$\begin{aligned} \text{en tiondel} &= \frac{1}{10} = 0,1 & \text{en hundradel} &= \frac{1}{100} = 0,01 \\ \text{en halv} &= \frac{1}{2} = 0,5 & \text{en fjärdedel} &= \frac{1}{4} = 0,25 \\ \text{en femtedel} &= \frac{1}{5} = 0,2 & & \end{aligned}$$

Platsvärde

Talet 0,123 har fyra siffror.

0 är entalssiffra och har värdet 0
 1 är tiondelssiffra och har värdet 0,1
 2 är hundradelssiffra och har värdet 0,02
 3 är tusendelssiffra och har värdet 0,003

0	,	1	2	3
0	,	0	0	0
0	,	1	0	0
0	,	0	2	0
0	,	0	0	3

Kronor och ören

Priser på varor skrivs ofta i decimalform.

1 öre = 0,01 kr
 6 kr 50 öre = 6,50 kr
 1 kr 5 öre = 1,05 kr

Avrundning

När du *avrundar* ett tal ersätter du det med till exempel närmaste tiondel, heltal, tiotal eller hundratal. Det avrundade talet kallas *närmevärde*.

$$\begin{aligned} 78 &\approx 80 \\ 433 &\approx 400 \\ 1,65 &\approx 1,7 \end{aligned}$$

\approx betyder "är ungefär lika med"